0.On-Soz+Mundericat-son-yen_Layout 1 05.09.2024 14:31 Page 1

WWW.MKS.AZ saytının

"Öyrətmək savab, öyrənmək qazanc" kitabxanası

seriyasından

ƏMƏK MƏCƏLLƏSİ. SON DƏYİŞİKLİKLƏRİN *VƏ* ƏMAS ÜZRƏ TƏLƏBLƏRİN İZAHI

BAKI-SENTYABR - 2024

0.On-Soz+Mundericat-son-yen_Layout 1 05.09.2024 14:31 Page 2

Cəfər Cabbarlı küçəsi 44, Caspian Plaza
Telefon: 050-368-12-72
web: www.mks.az
email: mksacademy2022@gmail.com

<u>Buraxılışa məsul şəxs Anar Bayramov</u>

21 avqust 1980-ci ildə anadan olub. Bakıda yerləşən 1 saylı Fizika-riyaziyyat və informatika təmayüllü orta məktəbi müvəffəqiyyətlə bitirib. 1996-2002-ci illərdə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin "Mühasibat uçotu və audit' fakültəsində bakalavr və magistr təhsili alıb. Hərbi xidmətdən sonra bir müddət özəl müəssisələrdə və QHT sektorunda mühasib, maliyyə direktoru vəzifələrində çalışıb. Hazırda 15 ildən artıq çalışdığı, vaxtilə filialın mühasibi, baş ofisdə mühasib, baş mühasib, əməliyyat bölməsinin müdiri vəzifələrini tutduğu təşkilatda baş daxili auditor kimi əmək fəaliyyətini davam etdirir.

İndiyədək mühasibatlıq, vergi işi və insan resursları mövzularında nəşr edilən bir neçə kitabın müəllifi və redaktoru olub. Əmək qanunvericiliyinə aid 50-dən çox tematik təlimdə təlimçi statusunda iştirak edib.

Əmək Məcəlləsi. Son dəyİşikliklərin izahı və ƏMAS altsistemində proseslər

Bakı - 2024, 384 səhifə

Ön Söz

“Əmək Məcəlləsi (15 avqust 2024-cü il tarixinə son dəyişikliklərin izahı ilə)” kitabı MKS Academy-nin ekspertlərinin Əmək Məcəlləsində son dəyişikliklərdən sonra operativ şəkildə çapa hazırladığı, izah və misallarla zəngin çox faydalı bir nəşdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev parlamentin qəbulundan sonra 28 iyun 2024-cü il tarixdə “Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununu təsdiq edib. Bu qanunla Əmək Məcəlləsində xeyli sayda dəyişikliklər edilib ki, bunlar əsasən işəgötürən və işçi arasında əmək münasibətlərinin elektronlaşdırılmasını nəzərdə tutur, ancaq Məcəllənin bir çox maddələrinə də çox mühüm əlavə və dəyişikliklər olunub. Elektronlaşma prosesinin tam başa çatması üçün uzun müddət tələb olunur ki, bu prosesdə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin də Prezidentlə razılaşdırmaqla qəbul edəcəyi qərar əhəmiyyətli rol oynayacaq. Bu mövzuda da nəşrdə yetərli informasiya verilib.

Əmək Məcəlləsində son dəyişikliklər əmək kitabçasının tətbiqi, işəgötürən və işçi arasında yazışmaların sistemləşdirilməsi, müddətli əmək müqaviləsinin bitməsi və müddətinin uzadılması, əmək müqaviləsinə müxtəlif səbəblərdən xitam verilməsi və digər mühüm normalarda da düzəlişlərlə yadda qalıb.

Yeni nəşrimizdə son dəyişikliklərin hər biri ətraflı izah olunub, müvafiq misalların köməyi ilə dəyişkilik və əlavələrin mahiyyəti sadələşdirilərək oxuculara təqdim olunub. Kitabın daha bir üstünlüyü isə ƏMAS altsistemində əmək müqaviləsinin elektron sənəd formasında bağlanması və ona dəyişiklik edilməsinin, həmçinin işəgötürən və işçi arasında rəsmi yazışmalar üzrə prosesin addım-addım izah edilməsidir.

Kitaba 15 avqust 2024-cü il tarixinə son düzəliş və əlavələr nəzərə alınmaqla Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsi daxil edilib. Həmkarlarımızın işini asanlaşdırmaq məqsədilə Əmək Məcəlləsinin tələb olunan maddələrində müvafiq icra hakimiyyətlərinin açılışı verilib. Məcəllə ilə yanaşı, kitaba Əmək Məcəlləsində son dəyişiklikləri nəzərdə tutan qanunun tam mətni və onun tətbiqi ilə ilə bağlı qəbul edilmiş qanun daxil edilib.

Kitabla bağlı rəy, təklif və iradlarınızı (050) 368 12 72 nömrəli telefon (Whats App) və mksacademy2022@gmail.com e-mail ünvanı vasitəsilə bildirə bilərsiniz.

0.On-Soz+Mundericat-son-yen_Layout 1 05.09.2024 14:31 Page 4

Əmək Məcəlləsi

(*01 yanvar 2023-cü il tarixinə, müvafiq icra hakimiyyətləri göstərilməklə)*

I bölmə Ümumi normalar **Səh.12**
II bölmə Kollektiv müqavilə və saziş **Səh.34**
III bölmə Əmək müqaviləsi **Səh.45**
IV bölmə İş vaxtı **Səh.78**
V bölmə İstirahət vaxtı və işçilərin məzuniyyət hüquqları **Səh.86**
VI bölmə Əmək normaları, əməyin ödənilməsi normaları, qaydaları və təminatları **Səh.116**
VII bölmə Əmək və icra intizamı **Səh.135**
VIII bölmə İşəgötürənin və işçinin qarşılıqlı maddi məsuliyyəti **Səh.141**
IX bölmə Əməyin mühafizəsi...**Səh.150**
X bölmə Qadınların, yaşı 18-dən az olan işçilərin və aqrar sahədə əmək münasibətlərinin tənzimlənməsi xüsusiyyətləri **Səh.171**
XI bölmə Əmək mübahisələri...**Səh.180**
XII bölmə İşçilərin sığortası **Səh.202**
XIII bölmə Yekun normalar **Səh.204**
Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinə ƏLAVƏLƏR **Səh.208**
Azərbaycan Respublikasının
Əmək Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU **Səh.221**
"Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 28 iyun tarixli 1195-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və bununla əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bəzi fərmanlarında dəyişiklik edilməsi haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
PREZİDENTİNİN FƏRMANI...**Səh.233**

Bölmə 1. Əmək Məcəlləsində son dəyişikliklərin izahı

Əmək Məcəlləsində dəyişikliklərin məqsədi nədir?......................**Səh.238**
Əmək Məcəlləsində dəyişikliklər nəzarəti gücləndirəcək? **Səh.239**
Yeni dəyişikliklər elekton protokolun tətbiqinə dəstək olacaq? **Səh.240**

0.On-Soz+Mundericat-son-yen_Layout 1 05.09.2024 14:31 Page 5

ƏMAS altsistemində iş vaxtının novu ilə bağlı
məlumat niyə tələb edilir?...**Səh.241**
Elektron sənəd formasında bağlanılan əmək müqaviləsinin hansı riskləri
ola bilər? **Səh.220**
Əmək müqaviləsi anlayışı niyə dəyişdirildi? **Səh.243**
"Əmək müqaviləsi bildirişi" Məcəllədən çıxarıldı? **Səh.243**
Əmək Məcəlləsinə ştat (ştat vahidi) anlayışı niyə daxil edildi? **Səh.244**
Əmək münasibətlərinin yaranması ilə bağlı
hansı fərqliliklər mövcuddur?..**Səh.247**
İşçilərin hüquqları genişləndirildi? **Səh.248**
İşəgötürənin vəzifələri ilə bağlı nələr dəyişib? **Səh.249**
İşəgötürənə elektron informasiya sisteminə daxil edilən
əmək müqaviləsi ilə bağlı hansı vəzifələr müəyyən edilib? **Səh.250**
İşəgötürən bədən tərbiyəsi və idman üzrə işçiyə hansı şəraiti
yaratmalıdır? **Səh.250**
Ştat cədvəli ilə bağlı hansı vəzifələr
işəgötürənin səlahiyyətinə verilib? **Səh.252**
\Dövlət nəzarətini həyata keçirən qurumun
hansı səlahiyyəti artırıldı?...**Səh.253**
İşğaldan azad edilmş ərazilərdə işləyən mütəxəssislər üçün hansı əlavə
tələb müəyyən edildi? **Səh.254**
Əmək müqaviləsinin məzmunu ilə bağlı
hansı dəyişikliklər həyata keçirildi? **Səh.256**
Əmək müqaviləsi nə zaman kağızda,
hansı halda elekton sənəd formasıda bağlanacaq? **Səh.259**
Kollektiv qaydada bağlanan əmək müqaviləsi niyə ləğv edildi? ..**Səh.260**
Elektron formada bağlanan əmək müqaviləsində dəyişikliklər ayrıca
sənəd kimi imzalanacaq? **Səh.261**
Müddətli əmək müqaviləsi bağlanılması ilə
bağlı hansı bənd ləğv edildi? **Səh.263**
İşə qəbul zamanı əmək kitabçası təqdim edilməyəcək? **Səh.263**
İşəgötürən işçinin əmək stajını necə müəyyən edəcək? **Səh.264**
İşçinin əmək stajının hesablanması qaydası necə aparılmalıdır? ..**Səh.266**

0.On-Soz+Mundericat-son-yen_Layout 1 05.09.2024 14:31 Page 6

Əmək Məcəlləsi

İşə qəbul olunan şəxslə bağlı hansı məlumatlar
ƏMAS-da əks olunmur? **Səh.269**
70-ci maddənin "ç" bəndi ilə xitam zamanı yaranan
problem aradan qaldırıldı? **Səh.269**
İşçinin vəzifəsi ilə bağlı məlumatları
necə əldə etmək mümkündür? **Səh.270**
Əmək kitabçasını ƏMAS altsistemdə hansı bölmə əvəz etdi? **Səh.271**
İşəgötürən hansı işçilərin əmək kitabçlarını təhvil verməlidir? **Səh.272**
Əmək müqaviləsinə xitam verilən işçinin əmək kitabçası
necə təhvil verilməlidir? **Səh.274**
Əmək kitabçasının işçiyə təhvil verilməsi
necə tənzimlənməlidir? **Səh.274**
Əmək kitabçalarının qaytarılması necə həyata keçirilməlidir?
(Nümunəvi forma) **Səh.276**
İşəgötürən işə qəbul zamanı ali təhsili və ya peşə hazırlığını təsdiq edən
sənəd istəyə bilər?..**Səh.277**
İşəgötürən hansı sənədləri işçidən tələb edə bilməz? **Səh.279**
Hansı halda işçinin məlumatlarının
digər şəxslərə ötürülməsi qadağandır? **Səh.279**
Əmək Məcəlləsinin 49-cu maddəsi niyə tam şəkildə
yeni redaksiyada təsdiq edildi?...**Səh.282**
Əmək müqaviləsi və ya ona dəyişikliklər
hansı halda huquqi qüvvəyə minir? **Səh.282**
Elektron əmək müqaviləsinə keçid prosesi necə tənzimlənir? **Səh.284**
İşəgötürən və işçinin əmək müqaviləsini imzalaması tarixləri fərqli
olduqda sənədin hüquqi qüvvəyə minməsi necə tənzimlənir? **Səh.286**
Əmək müqaviləsində işə başlama vaxtı ilə bağlı
hansı fərqli yanaşma tətbiq edildi? **Səh.287**
İşçinin işə başlanma tarixi ilə bağlı əmək müqaviləsində
hansı yeni tələb müəyyənləşdirildi? **Səh.287**
İşəgötürən elektron əmək müqaviləsində işə başlama tarixini gələcək
tarixlərə müəyyən edə bilər?...**Səh.288**
Tərəflərin elektron əmək müqaviləsini müxtəlif vaxtlarda imzalaması
hansı halda problem yarada bilər? **Səh.289**

0.On-Soz+Mundericat-son-yen_Layout 1 05.09.2024 14:31 Page 7

İşəgötürən qeydiyyata aldığı elektron əmək müqaviləsindən qarşı tərəf təsdiqindən sonra imtina edə bilər? **Səh.290**
İşəgötürənin işçinin imzaladığı əmək müqaviləsindən imtina etməsi qarşı tərəfin hüququnun pozulması kimi qiymətləndirilə bilər? **Səh.290**
İşçi ona göndərilən elektron əmək müqaviləsi üzərində düzəliş edə bilər? **Səh.291**
İşəgötürən əmək müqaviləsinin kağızda da imzalanmasını həyata keçirə bilər? **Səh.292**
Xarici vətəndaşlarla iki dildə bağlanan əmək müqaviləsinin taleyi necə olacaq? **Səh.292**
Əmək müqaviləsinə dəyişiklik öncəki tarixdən hüquqi qüvvəyə minə bilər? **Səh.293**
Əmək müqaviləsinə dəyişiklik öncəki tarixdən qüvvəyə minə bilər? **Səh.295**
İş vaxtı rejiminə dəyişiklik prosesi necə həyata keçirilməlidir?....**Səh.295**
İşəgötürən bütün işçilər üzrə elektron əmək müqaviləsinə keçidi hansı tarixədək başa çatdırmalıdır?...**Səh.296**
Əmək müqavilələrinin elektron sənəd formasına keçirilməsi necə icra olunacaq?..**Səh.297**
Əmək müqavilələrinin elektron sənəd formasına keçirilməsinə nə vaxt start veriləcək? **Səh.297**
Əmək müqaviləsinin elektron sənəd formasında imzalanması üçün hansı texniki şərtlər tələb edilir?...**Səh.298**
Vətəndaş hansı elektron imzalardan istifadə edə bilər? **Səh.298**
Hansı halda elektron sənəd kimi tərtib edilən əmək müqaviləsi fərqli şəkildə qüvvəyə minir? **Səh.300**
Hansı halda əmək müqaviləsi yalnız kağız formada imzalanmalıdır? **Səh.302**
Hansı halda dövlət qurumu işçinin əmək müqaviləsini qüvvədən düşmüş hesab edə bilır? **Səh.303**
Əmək müqaviləsinə xitam prosesində işçinin təsdiqinə ehtiyac var? **Səh.304**
Yeni tələb! Xitam tarixi ilə əmrin imzalandığı tarix arasında hansı məhdudiyyət tətbiq edilir? **Səh.306**

Əmək Məcəlləsi

Əmək kitabçasının ləğvi əsas və əlavə iş yerləri
məfhumuna necə təsir etdi? **Səh.307**
İşəgötürən və işçi arasında yazışmalar hansı hallarda
ƏMAS vasitəsilə həyata keçirilə bilər? **Səh.308**
Yazışmalar hansı hallarda kağız daşıyıcıda
və ya ƏMAS vasitəsilə həyata keçirilə bilər?................................**Səh.308**
Məlumatların ƏMAS vasitəsilə göndərilməsi zamanı tərəflərin
hansı məsuliyyəti yaranır? **Səh.310**
Başqa işəgötürənlə əmək müqaviləsi bağlanması
necə tənzimlənəcək? **Səh.311**
Müddətli əmək müqaviləsinə xitamla bağlı müddət məsələsi
necə dəyişdirildi? **Səh.312**
İşəgötürən xəbərdarlıq müddətinə əməl etməklə müddətli müqavilə
başa çatdıqdan sonrakı tarixdə işçini işdən azad edə bilər? **Səh.315**
Müddətli əmək müqaviləsi üzrə xitamın digər əsaslarından
üstün cəhəti hansıdır? **Səh.316**
Müddətli əmək müqaviləsinin hansı müddətə artırılması ilə bağlı
məsələyə nöqtə qoyuldu? **Səh.317**
İşəgötürən işçi ilə əmək müqaviləsinin müddətini
fərqli müddətə artıra bilər? **Səh.318**
Müddətli əmək müqaviləsi ilə bağlı 5 il müddət tələbi üzrə
fərqli yanaşma olacaq? **Səh.319**
İşçi məzuniyyətdə olduğu zaman əmək müqaviləsinin müddətinin bitməsi
necə tənzimlənəcək? **Səh.320**
İşə qayıdan işçinin əmək müqaviləsinə xitamla bağlı bir həftə tələbi də
ləğv edildi? **Səh.322**
ƏMAS-da əmək müqaviləsinin müddətinin bitməsi ilə bağlı hansı
məqamlara diqqət yetirilməlidir?...**Səh.323**
İşdə olmayan amma son dəyişiklikdən öncəki müqavilə müddətinin
bitməsi ilə bağlı məsələ necə tənzimlənəcək? **Səh.324**
Müqavilə müddətinn bitmə tarixi qeyri-iş gününə təsadüf edərsə, proses
necə tənzimlənməlidir? **Səh.325**
Müddətli əmək müqaviləsinin bitməsi barədə xəbərdarlıq forması necə
hazırlanır? (Nümunəvi forma) **Səh.326**

0.On-Soz+Mundericat-son-yen_Layout 1 05.09.2024 14:31 Page 9

Elektron sənəd formasında bağlanan əmək müqaviləsinin xitamı necə həyata keçirilir?..**Səh.327**
Kağız formada imzalanan əmək müqavilələrində xitam prosesi necə həyata keçirilməlidir? **Səh.328**
İşçiyə son haqq-hesab hansı gün ödənilməlidir? **Səh.329**
Əmək müqaviləsinə xitamla bağlı əmrdə hansı dəyişiklik olub? ..**Səh.330**
Əmək müqavilələrinin sənədləşdirilməsi ilə bağlı işəgötürənə hansı yümşaldıcı yanaşmalar tətbiq edilib? **Səh.331**
ƏMAS-da olan məzuniyyət əmrlərinin tərtibi mütləq tələbdir?....**Səh.332**
Kağız və elektron sənəd formasında bağlanan əmək müqavilələrinin arxivləşdirilməsi necə həyata keçiriləcək? **Səh.333**
İşçilərin əmək fəaliyyəti ilə bağlı məlumatlarda hansı dəyişikliklər həyata keçirilir? **Səh.334**
İşəgötürən tərəfindən xasiyyətnamələrin göndərilməsi necə tənzimlənəcək? **Səh.337**
İşəgötürən hansı halda iş vaxtı rejimi haqqında məlumatları ƏMAS-a daxil etməlidir? **Səh.338**
Mühasibatlıq bölməsi üçün tələb! İşəgötürən işçilərlə bağlı hansı məlumatları təqdim etməlidir? **Səh.339**
Ailə kəndli təsərrüfatlarında və ailə müəssisələrində əmək münasibətləri necə tənzimlənəcək?.....................................**Səh.341**
Əmək müqaviləsinə xitam verilən işçinin məlumatlandırılması necə həyata keçirilməlidir? **Səh.341**
Əmək müqaviləsinin nümunəvi formasında hansı dəyişikliklər həyata keçirilib? **Səh.343**

Bölmə 2. Əmək Məcəlləsində son dəyişikliklərin ƏMAS altsistemində addım-addım izahı

2.1. Əmək münasibətlərində olan vətəndaşın ƏMAS altsistemindən istifadə qaydaları

İşçi və ya işə qəbul edəcək şəxs hansı texniki imkanlara malik olmalıdır? **Səh.348**
SİMA imza vasitəsilə qeydiyyat prosesi necə həyata keçirilir? **Səh.349**

0.On-Soz+Mundericat-son-yen_Layout 1 05.09.2024 14:31 Page 10

Vətəndaşın ƏMAS altsistemində hansı funksiyaları var? **Səh.351**

2.2. Əmək müqaviləsinin elektron sənəd formasında bağlanılması

Elektron sənəd formasında imzalanan əmək müqaviləsi üçün ən vacib şərtlər nədir? **Səh.353**

Elektron əmək müqaviləsinin bağlanılması ardıcıllığı necə olmalıdır? **Səh.354**

Elektron əmək müqaviləsini imzalayacaq şəxs hansı prosedurları həyata keçirməlidir? **Səh.358**

Şəxs elektron əmək müqaviləsini imzaladıqdan sonra proses necə həyata keçirilir? **Səh.363**

İşəgötürən işə qəbul olunan şəxsin təsdiq etdiyi elektron sənədlə bağlı hansı əməliyyatları həyata keçirə bilər? **Səh.364**

İşəgötürən elektron əmək müqaviləsini necə imzalayır? **Səh.366**

İşçi əmək müqaviləsinin hüquqi qüvvəyə minməsi haqqında məlumatı necə əldə edəcək? **Səh.367**

Şəxsin "işçi" statusu alması işəgötürənə ƏMAS-da hansı üstünlük verir? (Yeni bölmə) **Səh.368**

2.3. Əmək müqaviləsinə dəyişiklik edilməsi

Əmək müqaviləsinə dəyişiklik zamanı işəgötürən hansı prosedurları həyata keçirməlidir? **Səh.369**

2.4. Əmək müqaviləsinə xitam verilməsi prosesi

Əmək müqaviləsinə xitamla bağlı hansı dəyişikliklər həyata keçirilib? **Səh.373**

2.5. İşəgötürən və işçi arasında rəsmi yazışmalar

İşçi və işəgötürən arasında rəsmi yazışmalar necə həyata keçirilir? **Səh.373**

İşəgötürən və işçi arasında müraciətlərin göndərilməsininin ardıcıllığı necədir? **Səh.377**

İşəgötürən və işçi arasında müraciətlərin göndərilməsininin ardıcıllığı necədir? **Səh.378**

İşə qəbul ərizəsi də elektron olacaq? **Səh.380**